

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Annettu esitys antaa hyvän pohjan sille, että kilpailu voisi mahdollisesti lisääntyä mittaluokaltaan suurimmissa hankinnoissa. Avainasemassa on kuitenkin, että eri toimijoilta löytyy aitoa tahtoa esimerkiksi kilpailutusten toteuttamiseksi pienemmissä kokonaisuuksissa, jolloin myös eri kokoisilla alan toimijoilla on aito mahdollisuus osallistua niihin.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

On hyvä, että annetuilla ehdotuksilla pystyttäisiin tulevaisuudessa turvaamaan juurikin erikokoisten ja myös eri kokoisten toimijoiden osallistuminen kilpailutuksiin. Esimerkiksi puhuttaessa jätehuollosta on tärkeää huomioida, että osa toimijoista on erikoistuneita tiettyjen jakeiden käsittelyyn, jolloin esimerkiksi kovin laajien kokonaisuuksien sijaan tulisi pystyä tarjoamaan myös pienempiä ja tiettyjen jakeiden käsittelyyn kohdistuvia kokonaisuuksia. Tässä olisi hyvä korostaa esimerkiksi laatuun liittyviä kysymyksiä

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Näemme, että omistusosuuksien rajaaminen on tarvittava toimenpide markkinaehtoisen toiminnan lisäämiseksi suurissa hankinnoissa. On kuitenkin huomioitavaa, että kaikista merkityksellinen osuus varsinkin erikoistuneen palveluntarjoajan osalta on suurien organisaatioiden hankintastrategia, joihin hallitusohjelmatavoitteiden olisi hyvä jalkautua. Jos hankintoja suunniteltaessa jo tunnistetaan erilaisten ja erikokoisten toimijoiden tuoma merkitys, voidaan tällä saavuttaa merkittävää lisäarvoa lopputulokseen.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Mielestämme ei ole tarkoituksen mukaista, että jätehuollon palveluiden osalta noudatettaisiin poikkeusta siirtymäaikaan. Yksityistä palveluntarjontaa on varsinkin kaupunkiseuduilla jo tarjolla varsin runsaasti, mikä mahdollistaa sujuvan siirtymän kohti markkinaehtoista toimintaa. Tehdään ennemmin poikkeuksia niille alueille, missä markkinaehtoisen toiminnan jalkautuminen vaatisi vielä hieman lisää aikaa. Yrityksiä syntyy kyllä, kun niiden tarjoamille palveluille on kysyntää.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Edustamamme toimiala on hyvin merkittävässä roolissa huoltovarmuuden toteutumisen kannalta. On erittäin tärkeää, että meillä on eri kokoisia romualan yrityksiä Suomessa myös tulevaisuudessa, mikä turvaa laajan verkoston metallien- ja teräksien keräykselle edelleen jalostettavaksi myös mahdollisen kriisin sattuessa. Mitä enemmän jalansijaa eri kokoisilla yrityksillä on omalla toiminta-alueellaan, sitä paremmin pystytään varautumaan myös mahdollisiin kriisiajanolosuhteisiin. Jalansijaa pystytään vahvistamaan esimerkiksi hankintalain uudistamisen tavoitteella, että toimintaa toteuttaa mahdollisimman laaja joukko eri kokoisia sekä eri asioihin erikoistuneita yrityksiä.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-
- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**
-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Kallio-Kokko Hanna
Suomen Romukauppiain Liitto ry